

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2022. május 6.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. Az írásbeli vizsgán összesen 120 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értése	30
Íráskészség	30
Összesen:	120

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell. (Ez a felezett feladatpont.)

Figyelem! Az *Íráskészség* feladatok értékelésében változás történt.

Első feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

Második feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 375 szót**, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **100 szónál rövidebb**.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

8. A feladatlapban nem jelölt források a javítási-értékelési útmutatóban szerepelnek

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
G	F	D	H	E	C	A

Kimarad: B

2.

A feladatban itemenként csak egy megoldás értékelhető. Több megoldás megadásakor nem jár pont az itemre, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

Amennyiben a vizsgázó a lehetséges válaszok mindegyikét bejelölte, nulla ponttal kell értékelni a feladatot.

	R	F
0.	X	
7.	X	
8.		X
9.	X	
10.		X
11.	X	
12.	X	
13.		X

3.

0.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
G	C	F	I	B	D	H	A

Kimarad: E

4.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető. A javító tanár a válaszokban előforduló nyelvi hibákat jelölheti, de ez nem kötelező.

0. Sachbüchern

21. lesen **und** sich anhören/hören

22. 15 Minuten

23. die populärsten Sachbücher // populäre Sachbücher //

monatlich etwa 70 Sachbücher/Titel // Sachbücher zu den verschiedensten Themen // die verschiedensten Themen/Inhalte

24. Akademikern

25. dem Pyramidenprinzip folgen // die wichtigsten Aussagen am Anfang haben // mit

spannenden Details/anschaulichen Beispielen/Anekdoten ergänzt sind/illustriert werden // illustriert sind

26. Audio-Versionen

27. auf dem Weg zur Arbeit // unterwegs // im Auto

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 27 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
27	30
26	29
25	28
24	27
23	26
22	24
21	23
20	22
19	21
18	20
17	19
16	18
15	17
14	16

Feladatpont	Vizsgapont
13	14
12	13
11	12
10	11
9	10
8	9
7	8
6	7
5	6
4	4
3	3
2	2
1	1
0	0

Források:

A feladatlap bázisszövegei az eredeti forrásszövegek módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jöttek létre. Az eredeti szövegek forrása:

1. <https://www.spiegel.de/deinspiegel/jan-frodono-im-kinder-interview-ich-bin-ein-ganz-ganz-schlechter-verlierer-a-00000000-0002-0001-0000-000172059733>
2. <https://linksunten.mirrors.autistici.org/node/189689/index.html>,
3. https://www.t-online.de/unterhaltung/musik/id_86938244/das-steckt-hinter-der-schillernden-fassade-des-k-pop-.html
4. <https://www.blinkist.com/magazine/posts/sachbuch-kurzfassungen-ist-dran-diesem-trend>

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

0. *A aus*

1. D zwar

2. B Deshalb

3. C gefährdet

4. D um

5. A auf

6. B gemieden hatten

7. A neue

2.

0. *im*

8. Wegen

9. am

10. nach

11. im

12. bis

13. mithilfe*

14. auf

15. auf

3.

0. *hingelegt*

16. gelten

17. hergestellt

18. belegt

19. gegessen

20. zufror

21. schnitten

22. brachten – mit //

haben – mitgebracht //

hatten - mitgebracht

23. gerufen

24. entstand

* *A Duden által ajánlott írásmód (mithilfe) mellett elfogadható az alternatívként feltüntetett mit Hilfe írásmód is. Amennyiben a vizsgázó a szót a mit Hilfe alakban írja le, megadható a pont.*

4.

0.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
G	E	H	D	F	C	A

Kimarad: B

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
30	30
29	29
28	28
27	27
26	26
25	25
24	24
23	23
22	22
21	21
20	20
19	19
18	18
17	17
16	16

Feladatpont	Vizsgapont
15	15
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1
0	0

Források:

A feladatlap bázisszövegei az eredeti forrásszövegek módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jöttek létre. Az eredeti szövegek forrása:

1. JÖ, Juni 2020 S. 13
2. <https://www.augsburger-allgemeine.de/bayern/Eichhoernchen-turnt-durch-Fitnessstudio-Polizei-rueckt-an-id42202556.html>
3. <https://www.hogamagazin.de/mehr-als-nur-frittierte-kartoffelstuecke-tank-rast-feiert-den-offiziellen-tag-der-pommes-frites/>
4. <https://www.yaez.de/zukunft/ausland-ausbildung-mit-abstecher/>

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként csak 8 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 8-nál többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot. Figyelem! A feladatra adott végső pontszám nem lehet negatív szám, ilyen eredmény esetén a feladatra nulla pontot kell adni.
- Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

<i>In diesem Land...</i>	Spanien	Singapur	Ägypten	Mexiko	Schweden
... bezahlt die Krankenversicherung nicht für die Zahnbehandlung.	X (0)				X(7)
... haben die Zahnärzte einen schlechten Ruf.	X(1)				
... sind weiße Zähne sehr wichtig.		X(2)			
... ist die zahnärztliche Versorgung gut.		X(3)			
... haben viele Zahnärzte ausländische Ausbildung.			X(4)		
... sind die Zahnartzkosten sehr hoch.				X(5)	X(8)
... sind schöne Zähne wichtiger als gesunde Zähne.				X(6)	

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *kleine*
9. im Meer // auf Moos
10. zerbrochen // (kaputtgegangen, weil) der Motor ausgefallen ist
11. tot / lebendig
12. (sehr sehr) (tiefen) Schlaf / Ruhezustand
13. Hitze / Kälte / Trockenheit / Nahrungsmangel / Weltraumstrahlung (*Bármelyik kettő, sorrend mindegy.*)
14. aufwachen / aktiv werden / überleben / sich fortpflanzen (*Pontatlan, de elfogadható megoldás.*)
15. so robust / stark / (beinahe) unsterblich
16. Blutkonserven

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Lebensmittel aus den Müllcontainern der Supermärkte mitnehmen / herausfischen.*

17. als Diebstahl // als strafbar

18. Man kann erkranken. // Sie können Krankheiten verursachen/verschimmelt sein. //

Sie können auch Krankheitserreger enthalten/eine Lebensmittelvergiftung verursachen. //

Im Müll hatten sie (vielleicht) (direkten) Kontakt mit Krankheitserregern.

19. Es landet im Müll/kann nicht mehr verkauft werden.

20. Man sollte sein Verhalten ändern/ Lebensmittel auch mit Schönheitsfehlern kaufen. //

(Man könnte) Apps benutzen // nach Supermärkten/Restaurants/Backereien suchen.

21. mithilfe von Smartphone-Apps // günstiger

22. dass Supermärkte Lebensmittel wegschmeißen

23. freiwillig

SZÖVEGEK

*A transzkripció megegyezik az elhangzó autentikus szöveggel,
megtartva az élő beszéd minden jellemzőjét.*

1.

Zahnärzte, ein schwieriges Thema...

In Spanien gibt es natürlich Zahnärzte. Aber es ist ein sehr schwieriges Thema, von ihnen auch behandelt zu werden. Die Krankenversicherung übernimmt nämlich so gut wie gar nichts, was Zahnarztkosten betrifft. Wenn man in Madrid mit einer Standardversicherung zum Zahnarzt geht, weil man Zahnschmerzen hat, dann kann man fast sicher sein, dass der Zahnarzt einem den Zahn einfach zieht. Dann kann man natürlich sagen: Ok, ich lege dir Geld auf den Tisch, damit ich eine Füllung bekomme. Das geht schon. Bei den Spaniern haben die Zahnärzte ein sehr schlechtes Image: Sie verdienen ganz gut, aber können nicht wirklich etwas.

Mit Zahnärzten ist Singapur gut versorgt. Singapurer kümmern sich gut um ihre Zähne. Besonders weiße Zähne sind ein wichtiges Statussymbol. Da gibt es auch viele Extraleistungen. Man kann Zahnklammern oder Zahnbleichen für weißere Zähne und Ähnliches noch dazu kaufen. Aber die Grundversorgung ist günstig und eigentlich überall vorhanden.

Es gibt in Ägypten sehr gute Ärzte, die Zahnärzte sind hier sehr gut ausgebildet. Sie haben zum Teil auch im Ausland studiert. Manche Zahnärzte haben nicht nur in Ägypten eine Praxis, sie haben auch noch eine Zweitstelle in London oder Singapur. Seit neuestem plant Ägypten, eine breitere Krankenversicherung für alle Bevölkerungsschichten einzuführen.

Für mexikanische Verhältnisse wäre es ein paradiesischer Zustand, wenn es so wäre wie in Deutschland. Die Menschen hier scheuen sich davor, zum Zahnarzt zu gehen. Sie sagen: Das ist mir zu teuer. Die gehen wirklich nur im äußersten Notfall, wenn die Backe schon ganz dick ist. Es gibt eine große Schere zwischen Arm und Reich in Mexiko. Aber auch Menschen, die sich einen Zahnarzt nicht leisten können, leisten sich doch zumindest eine Zahnspange. Es sind vor allem Erwachsene, die sparen ganz-ganz lange darauf, damit sie sich doch noch irgendwann ihre Zähne richten lassen können und ein schönes Lächeln haben. Schönheit geht eben vor Karies.

In Schweden sind Zahnarztleistungen nicht durch die staatliche Krankenversicherung abgedeckt. Das heißt, man zahlt privat dafür. Die Kommunen verfügen oft über Zahnkliniken mit 20-30 Zahnärzten in einem Gebäude. Da gehen die Leute hin. Ein Zahnarztbesuch ist sehr-sehr teuer. Ein einfacher Check, also eine Kontrolle ohne Behandlung kostet schon 800 Kronen, das sind ungefähr 80 Euro. Die Leute sind ein bisschen sparsam mit Zahnarztbesuchen.

2.**Bärtierchen: Schon mal gehört?**

Im Weltall halten sich immer mehr Menschen auf, also Astronauten, die das All erkunden. Momentan befinden sich aber auch noch andere Erdbewohner im All: Bärtierchen. Das sind Tierchen, die kleiner sind als der Kopf von einer Stecknadel, also wirklich sehr-sehr klein. Sie heißen so, weil sie so aussehen wie geschrumpfte Bärchen mit acht kleinen Beinchen. Normalerweise leben sie im Meer oder auf Moos. Die Bärtierchen waren ursprünglich an Bord einer israelischen Raumsonde. Da sind keine Menschen mitgeflogen, nur eben diese Bärtierchen. Die Sonde sollte eigentlich auf dem Mond landen, aber bei der Landung im April ist der Motor der Sonde ausgefallen. Dadurch gab es eine richtige Bruchlandung und die Sonde ist dabei zerbrochen. Die Bärtierchen, die an Bord waren, sind auf die Mondoberfläche geraten.

Dass sie jetzt auf dem Mond leben, kann man nicht wirklich sagen, weil die Tiere eingetrocknet sind. Die Wissenschaftler haben nämlich aus den Bärtierchen vor der Mission das Wasser rausgezogen. Sie sind aber auch nicht tot, sondern sie befinden sich sozusagen im Ruhezustand: nicht wirklich tot und auch nicht wirklich lebendig. Das kann man sich so vorstellen wie einen sehr-sehr tiefen Schlaf.

Das Interessante an den Bärtierchen ist, dass sie extrem robust, extrem überlebensfähig sind. Sie halten Hitze genauso gut aus wie starke Kälte und Trockenheit, sie kommen viele-viele Jahre ganz ohne Nahrung aus und eigentlich auch gut mit der Weltraumstrahlung klar. In solchen Situationen wie jetzt auf dem Mond, kugeln sie sich ein, bis sich die Lebensbedingungen wieder gebessert haben, und wenn das dann der Fall ist, wachen sie wieder auf und sie machen einfach so weiter, als wäre gar nichts gewesen.

Ob die Bärtierchen aber im All aufwachen, das bezweifeln Experten. Dafür fehlt ihnen das nötige Wasser, die Luft zum Atmen und auch das Futter. Ohne diese Lebensgrundlagen können sie nämlich nicht aktiv werden und sich fortpflanzen. 2017 gab es dazu schon mal ein Experiment der Uni Stuttgart. Dabei wurde genau das getestet, nämlich ob Bärtierchen im Weltall überleben können. Einige wenige haben tatsächlich im All überlebt und sich dann, zurück auf der Erde, fortpflanzen können.

Es stellt sich die Frage, warum sich Wissenschaftler so intensiv für solche winzigen unscheinbaren Tiere interessieren. Die Antwort heißt: Sie können von den Bärtierchen viel lernen. Die Forscher können sich z. B. anschauen, was diese Tiere so stark und beinahe unsterblich macht. Und mit dem Wissen können sie z. B. versuchen, Blutkonserven, die in Krankenhäusern gelagert werden, länger haltbar zu machen, indem man sie einfriert oder eintrocknet. Man könnte sie auf diese Weise auch nach Jahren einfach wieder auftauen, wenn z. B. gerade nicht genug Leute Blut spenden, und das wäre eine riesige Entdeckung.

3.**Warum „Containern“ verboten ist**

Jedes Jahr landen in Deutschland etwa 18 Millionen Tonnen Lebensmittel im Müll, obwohl vieles davon noch essbar wäre. Die Supermärkte zum Beispiel werfen vieles weg, weil etwa das Mindesthaltbarkeitsdatum abgelaufen ist oder weil das Obst und Gemüse nicht mehr so ganz knackfrisch ist. Es gibt Menschen, die solche Lebensmittel aus den Mülleimern der Supermärkte fischen und sie mit nach Hause nehmen. Containern nennt man das. Das gilt aber als Diebstahl, und das bleibt auch so, hat heute das höchste Gericht in Deutschland entschieden. Und da schauen wir jetzt mal drauf mit meinem Kollegen Jan Philipp Wicke. Containern bleibt also strafbar. Warum?

- Die Richterinnen und Richter sagen, dass Eigentum auch dann Eigentum bleibt, wenn es im Müll landet.

- Hm. Da ist zum Beispiel ein Apfel oder ein Salatkopf, die sind noch super in Ordnung, und da kommt jemand und rettet die aus dem Müll. Was ist daran eigentlich das Problem?

- Weil man sich nicht zu hundert Prozent sicher sein kann, dass da wirklich alles mit denen in Ordnung ist. Vor allem, wenn der Apfel oder der Salat mit anderen Lebensmitteln im Müll gelegen hat. Da können ja auch Krankheitserreger dran gekommen sein, weil schon irgendwas verschimmelt ist. Und dann liegt am Ende einer mit einer Lebensmittelvergiftung im Bett, und das ist eben auch nicht so schön. Deshalb haben auch alle unsere Lebensmittel, ein Mindesthaltbarkeitsdatum. Ist das überschritten und der Apfel bis dahin nicht verkauft worden, dann landet der eben im Müll. Wir kennen das ja auch von uns selbst beim Einkaufen. Wenn du Obst im Supermarkt kaufst, würdest du die Banane nehmen, die schon ein paar braune Stellen hat? Oder die, die noch richtig schön gelb ist?

- Na gut, ich bin ehrlich. Ich glaube, wenn ich die Wahl hätte, würde ich eher zu der ohne braune Stellen greifen.

- Eben, das machen die allermeisten. Und auch deshalb landen viele Lebensmittel auf dem Müll, weil sie nicht mehr schön aussehen, obwohl sie noch ohne Probleme essbar sind, aber nicht mehr verkauft werden können.

- Wie könnte das denn gehen, dass wir nicht mehr so viele Lebensmittel verschwenden?

- Ja, also eigentlich müssten wir alle unser Verhalten ändern. Einfach sagen: die Paprika hat zwar einen kleinen Dötsch in der Hülle, aber egal, die schmeckt ja trotzdem lecker. Und es gibt auch schon einige Apps für Smartphones, wo man nach Supermärkten, Restaurants oder Bäckereien suchen kann, die solche Produkte günstiger anbieten, weil das Mindesthaltbarkeitsdatum bald abläuft oder die Lebensmittel einen kleinen Schönheitsfehler haben. So kann man beim Einkaufen Geld sparen und gleichzeitig gegen die Verschwendung etwas unternehmen.

- Das klingt doch eigentlich nach einer guten Idee. Warum gibt's das noch nicht überall?

- Ja, dafür müssten die Gesetze in Deutschland geändert werden. Aber viele Politikerinnen und Politiker machen das einfach nicht. Dabei könnte man einfach mal zu unseren Nachbarn in Frankreich schauen. Dort ist es nämlich verboten, dass Supermärkte Lebensmittel wegschmeißen. Die Supermärkte müssen übrig gebliebene Lebensmittel an ehrenamtliche Organisationen wie die Tafeln z. B. weitergeben. Und in Tschechien und Italien ist das ähnlich geregelt.

- Aber es gibt doch auch bei uns Supermärkte, die Essen an Tafeln weitergeben.

- Ja, das ist auch eine Supersache. Aber die Märkte, Restaurants und Bäcker, die das jetzt schon machen, machen das freiwillig. Und wenn es ein Gesetz gäbe, das alle dazu verpflichten würde, dann könnte noch viel mehr Essen vor dem Müll gerettet werden.

-Vielen Dank für die Infos.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 23 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
23	30
22	29
21	27
20	26
19	25
18	23
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17
12	16

Feladatpont	Vizsgapont
11	14
10	13
9	12
8	10
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1
0	0

Források:

A feladatlap bázisszövegei az eredeti forrásszövegek módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jöttek létre. Az eredeti szövegek forrása:

1. https://www.deutschlandfunkkultur.de/korrespondenten-berichten-ueber-zahnaerzte.1737.de.html?dram:article_id=454174
2. https://wdrmedien-a.akamaihd.net/medp/podcast/weltweit/fsk0/197/1978859/kirakathemadestages_2019-08-08_winzigebaertierchenmitgrossenfaehigkeiten_kiraka.mp3
3. https://wdrmedien-a.akamaihd.net/medp/podcast/weltweit/fsk0/223/2233123/wdr5kirakathemadestages_2020-08-18_warumistcontainernverboten_wdr5.mp3

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A feladatlap bázisszövegei az eredeti forrásszövegek módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jöttek létre. Az eredeti szövegek forrása:

1. www.rindereben.at
2. <https://www.ecowoman.de/koerper-geist/gesundheit/welcher-schlaftyp-bist-du-us-forscher-teilen-menschen-in-schlaftypen-ein-6089>

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. A helyesírási szabályok legutóbbi módosítása szerint esetenként kétféle alak is elfogadható: pl. kennenlernen (ajánlott írásmód) – kennen lernen (alternatív írásmód). Ld. Duden.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az elsőfeladatban a Hangnem, az olvasóban keltett benyomás szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. Ha a második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!

7. Figyelem!

1. feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

2. feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 375 szót**, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **100 szónál rövidebb**.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Hangnem, az olvasóban keltett benyomás	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Felezt feladatpont összesen	10 pont
Vizsgapont összesen	10 pont

- Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az **első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető**. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
- Amennyiben a dolgozat a *Tartalom*, *Szövegalkotás*, *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Hangnem, az olvasóban keltett benyomás szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.
- Figyelem!** A feladat értékelésében változás történt.
Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 225 szót, a **Tartalom** szempontra adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.
A 0 pontos sávban megjelenik az alábbi mondat:
A létrehozott szöveg nagyon rövid (60 szó alatt van).

Az értékelési szempontok részletes kifejtése***Tartalom***

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(ok)at.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z. B.-vel közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér,

de mondatai nem tartalmazznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- hangneme és stílusa megfelel-e a címzethez való viszonyoknak, a közlési szándéknak és a szövegfajtának,
- az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti-e.

A vizsgázó által létrehozott szöveg hangneme, stílusa megfelelő, ha a szövegfajta (hivatalos vagy baráti levél, e-mail, személyes üzenet) jellemzőinek figyelembevételével a szerző a címzethez való feltételezett viszonyának és a közlési szándékának megfelelően fogalmaz. 0 pont jár akkor, ha a vizsgázó nem veszi figyelembe a fentiek szerinti kommunikáció alapszabályait, pl. formális szövegben **csak** tegező mondatokat ír, vagy fordítva: barátnak címzett szövegben a formális magázás szabályait követi.

Itt kell értékelni az adott szövegfajta (hivatalos vagy baráti levél, e-mail) formai jegyeinek megfelelőségét is. Amennyiben a vizsgázó által **a megadott szövegkezdethez** (megszólítás) **illő** köszönés és aláírás egyaránt hiányzik, erre a szempontra 0 pont jár. Amennyiben az köszönés és az aláírás külön-külön helyes ugyan, de egyik sem illik a megadott megszólításhoz, akkor szintén 0 pontot kell adni. E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó formai jegyek számítanak helyesnek.

Az **internetes bejegyzések** (fórum- vagy blogbejegyzések) olyan modern írásbeli interaktív közlésformát képviselnek, melynek a formai jegyeire nem vonatkozik kötelező előírás. A valós gyakorlatnak megfelelően előfordulhatnak megszólítással, aláírással, megszólítás nélkül, aláírás nélkül. Nem kell pontot levonni azért, amennyiben a vizsgázó **ebben a műfajban** nem tesz aláírást. Ez a szempont egyértelműen megjelenik a javítási-értékelési útmutató értékelési skálájában: „*Szükség szerint* van helyes köszönés és aláírás”. A szövegalkotás értékelésénél mindig az adott műfaji követelmények ismeretében kell a szempontokat mérlegelni.

Nem felel meg a dolgozat az olvasóban keltett benyomás szempontjából, ha a szövegből a szövegfajtának, -típusnak megfelelő elvárt közlési szándék nem derül ki. Amennyiben pl. a vizsgázó egy információkérő levélben (e-mailben, üzenetben) csak információkat közöl, de nem érdeklődik, erre a szempontra 0 pontot kell adni.

Emlékeztetőül néhány példa a helyes megszólításhoz illő elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren, /!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... , /!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... , /!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe...., /!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde , /!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo , /!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde , /!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van.

Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / Klasse 10 D

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különbféle névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfook stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen“ ige helyett a „holen“ igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

Csak a szükséges formai jegyeket kell a lap jobb oldalán található sávban jelölni a következő betűkkel:

Köszönés = K

Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

Ⓚ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (1. feladat)

Az értékelési skála gyakorlati alkalmazását „Az értékelési szempontok részletes kifejtése” magyarázza bővebben.

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a harmadikat pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó mindhárom irányító szempontot csak részben tárgyalta. A vizsgázó a kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó legfeljebb csak egy vagy két irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. vagy: A létrehozott szöveg nagyon rövid (60 szó alatt).

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg a szövegfajtának és a szerző és az olvasó közötti kapcsolatnak megfelelő hangnemben íródott. Az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt. Szükség szerint van helyes elköszönés és aláírás.	A szöveg hangneme néhol következtelenséget mutat. Az olvasóban nem mindig a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti. Szükség szerint van helyes aláírás, az elköszönés nem helyes vagy hiányzik.	A szöveg hangneme nem megfelelő. Az olvasóban nem a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti. A szükséges formai jegyek (elköszönés és aláírás) nem helyesek vagy hiányoznak.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándékának megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándékának megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondat-, alaktan-, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan-, alaktan-, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	20 pont

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 375 szót, a **Tartalom** szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

A 0 pontos sávban megjelenik az alábbi mondat:

A létrehozott szöveg nagyon rövid (100 szó alatt van).

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a

4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezésmód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Javítási jelrendszer

Lásd első feladatánál.

Értékelési skála (2. feladat)

Az értékelési skála gyakorlati alkalmazását „Az értékelési szempontok részletes kifejtése” magyarázza bővebben.

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szemponthoz két gondolatot fogalmazott meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk). A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg). A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét. A létrehozott szöveg nagyon rövid (100 szó alatt).

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondatszerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondatszerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondatszerkesztése nem teljesen változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondatszerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A feladatlap bázisszövegei az eredeti forrásszövegek módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jöttek létre. Az eredeti szövegek forrása:

3. www.rindereben.at
4. <https://www.ecowoman.de/koerper-geist/gesundheit/welcher-schlaftyp-bist-du-us-forscher-teilen-menschen-in-schlaftypen-ein-6089>

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. A helyesírási szabályok legutóbbi módosítása szerint esetenként kétféle alak is elfogadható: pl. *kennenlernen* (ajánlott írásmód) – *kennen lernen* (alternatív írásmód). Ld. Duden.
6. **Figyelem!** A „nullázási szabály” a két feladatban **különböző!** Amennyiben az első feladatban a Hangnem, az olvasóban keltett benyomás szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. **Figyelem!** Az Íráskészség feladatok értékelésében változás történt.

Első feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

Második feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 375 szót**, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **100 szónál rövidebb**.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Hangnem, az olvasóban keltett benyomás	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Felezett feladatpont	10 pont
Vizsgapont	10 pont

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom*, *Szövegalkotás*, *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Hangnem, az olvasóban keltett benyomás szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.
3. **Figyelem!** A feladat értékelésében változás történt.

Első feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **meghaladja a 225 szót**, a *Tartalom* szempontra adható pontszámból **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **60 szónál rövidebb**.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése***Tartalom***

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(ok)at.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z. B.-lel közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden

lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- hangneme és stílusa megfelel-e a címzethez való viszonyoknak, a közlési szándéknak és a szövegfajtának,
- az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti-e.

A vizsgázó által létrehozott szöveg hangneme, stílusa megfelelő, ha a szövegfajta (levél, e-mail, személyes üzenet) jellemzőinek figyelembevételével a szerző a címzethez való feltételezett viszonyának és a közlési szándékának megfelelően fogalmaz. 0 pont jár akkor, ha a vizsgázó nem veszi figyelembe a fentiek szerinti kommunikáció alapszabályait, pl. formális szövegben tegező mondatokat ír, vagy fordítva: barátoknak címzett szövegben a formális magázás szabályait követi.

Itt kell értékelni az adott szövegfajta (levél, e-mail) formai jegyeinek megfelelőségét is. Amennyiben a vizsgázó által a megadott szövegkezdethez (megszólítás) illő elköszönés és aláírás egyaránt hiányzik, erre a szempontra 0 pont jár. Amennyiben az elköszönés és az aláírás külön-külön helyes ugyan, de egyik sem illik a megadott megszólításhoz, akkor szintén 0 pontot kell adni. E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó formai jegyek számítanak helyesnek.

Nem felel meg a dolgozat az olvasóban keltett benyomás szempontjából, ha a szövegből a szövegfajtának, -típusnak megfelelő elvárt közlési szándék nem derül ki. Amennyiben pl. a vizsgázó egy információkérő levélben (e-mailben, üzenetben) csak információkat közöl, de nem érdeklődik, erre a szempontra 0 pontot kell adni.

Emlékeztetőül néhány példa a helyes megszólításhoz illő elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren, /!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... , /!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... , /!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe...., /!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde , /!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo , /!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde , /!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van.

Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / Klasse 10 D

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különbféle névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen“ ige helyett a „holen“ igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni. Ha a

vizsgáló egy előjárószt helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgáló által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

Csak a szükséges formai jegyeket kell a lap jobb oldalán található sávban jelölni a következő betűkkel:

Köszönés = K

Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓚ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.
A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a harmadikat pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
vagy:
A vizsgázó mindhárom irányító szempontot csak részben tárgyalta.
A vizsgázó a kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó legfeljebb csak egy vagy két irányító szempontot tárgyalt részben.
Alapvető kommunikációs célját nem éri el.
vagy:
A vizsgázó más témáról írt.
vagy:
A létrehozott szöveg nagyon rövid (60 szó alatt).

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg a szövegfajtának és a szerző és az olvasó közötti kapcsolatnak megfelelő hangnemben íródott.
Az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.
Szükség szerint van helyes elköszönés és aláírás.	A szöveg hangneme néhol következetlenséget mutat.
Az olvasóban nem mindig a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti.
Szükség szerint van helyes aláírás, az elköszönés nem helyes vagy hiányzik.	A szöveg hangneme nem megfelelő.
Az olvasóban nem a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti.
A szükséges formai jegyek (elköszönés és aláírás) nem helyesek vagy hiányoznak.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.
A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat szerkesztése is változatos.
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre.
A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszeres hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	20 pont

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Második feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 375 szót, a *Tartalom* szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám 0 pont, ha a szöveg 100 szónál rövidebb.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a

4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezésmód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Javítási jelrendszer

Lásd első feladatánál.

Értékelési skála (2. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szemponthoz két gondolatot fogalmazott meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk). A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg). A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét. A létrehozott szöveg nagyon rövid (100 szó alatt).

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezéssel. Sok a gondolati ismétlés. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezéssel, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondat-, alaktan-, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondat-, alaktan-, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem teljesen változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.